

ՀԱՅԽՈՐՀԻՍ

Յայտարարում թիւների համար վճարում են աճեն մի րառին 2 կոպ.
Յայտարարում թիւները ընդունվում են հայերէն եւ օտար լեզուներով,
Յայտարարում թիւները ընդունվում են միմիայն պ. Շահվերդեանի
պալիլիօնում:

արևութիւն ընդունիս՝ մենակ
ստեղծելերի պարագլուխ հա-
յացան կաթուղիկոսին: Մի
ձանց և Շամախու պատգա-
մաւեամբ օխուեցաւ հարցա-
խրատախօսութիւն, սակաջն
ժողովում իրանց յամառութիւ-
նցրցեց հաղորդութեան խորհր-
ցիչ պատասխան չ'ստացաւ:
Ելին զոյափոխութեան մասին,
ոյափոխութիւնը հասկանում
վերջացաւ նորանով, որ չ'ե-
մտրուեալներին չը համոզե-
մեծացրեց իւր զայրոյթը նո-
ւորաց իւր ներկայութիւնից,
որոց ևս կանչել նոցա և վեր-
ադուիւն բերելու նոցա: Սա-
րց որ դուրս եկան՝ գնացին
և Ռօօղի տան և զիշխանց
և փախան քաղաքից և ան-
սղարձան Շամախի, և այնու-
հաճախ, թէ գնացին, յաղ-

ժեհ.

մասին հոգացողութիւնը: —
Շամախում, Խէթ. — Խո. Գո-
ստութիւնը. — Գործակցու-
ման. — Գլուխնանանցը Շա-
մախան քաղաքի հասարակու-
թեանց:

—

եան ընկերութեան և այլ
հաստատութեանց հոգաճու-
այ երկասարդները պատ-

բովանդակները ինչ որ իւր քննարկումը և փափուկ զգացմամբ մի ժամանակ մէջ կարող է անել, այդ մարդը շատ անգամ էի կարող տարիներ ընթացքում: Կնոջ գործը ոգևորութիւն է պատճառում իսկ մարդունը՝ քննադատութիւն: Ուրախութեամբ կը հրատարակենք հետեւեալ ամսաթիւերում յիշեալ Աւետարանի յիշատակարանը մանրամասնարար խօսելով զընթացիկ մասին:

Ամսոյ 14-ին Աղէքսանդրապոլի վիճ. գաղթի ուսուցիչ մեծ. պ. Մակար Տէր-Սարգսեան անձամբ գալով Մայր Աթոռ՝ ի շնորհատուութիւն տօնի կաթողիկէ Եջմիածնի ներկայացրեց Նորին Վեհափառութեան իւր բարեկաշտ ամուսնոյ Տիկին Աշխէն Տէր-Սարգսեանի ձեռագործած Ս. Եջմիածնի նկարը: Այս ձեռագործը պատրաստուած է մեծ հմտութեամբ, ներդաշնակ համաշխարհութեամբ և լուսանկարչական ճշգրտութեամբ, որի ծաւալն է երկայնութեամբ երեք արշին և լայնութեամբ 2 արշին 4 վերջոյ: Տիկին Աշխէն Տէր-Սարգսեան, որ բազմամեայ վարժուհի է եղել Աղէքսանդրապոլու Սահակապետի Օրիորդաց Հոգևոր գաղթի այս ձեռագործի վերայ փայլեցրել է այն բոլոր հրամարտութիւնները, որոնք վերաբերում են ձեռագործութեան գեղարուեստին: Գովել է բարեկաշտ տիկնոջ ջերմեանդութիւնը առ Մայր Աթոռը և որդիական զգացմունքը առ Վեհափառ Հայրապետին, որ արտայայտած է իւր շքեղարուեստ ձեռագործով:

Քաղաքացիական և նախագահ խորհրդարանի հոգաբարձուաց Նոր-Նախընտանի օրիորդաց պրօքլիման գնացի պ. Գրիգոր Սարգսեան յառնուի Վեհափառ Հայրապետի ուղարկելէ մի քանի հարաւարտ, որ առաջնորդութեամբ զինապետի Տեղապետի համեմատաբար կազմակերպելով ընտրութեան վերայ մարդարտով յեռնալ ձեռագործել են զինապետի աշակերտուհիք ի նշան ջերմեանդի զգացման առ Մայր Աթոռն և որդիական սիրոյ առ Վեհափառ Հայրապետին:

Հոգաբարձուները վերայ ձեռքարած է Մատիս լեռն տապանը վերան և աղանձին՝ ձիւթեւոյ ձիւղը բերանին: Գովել է յիշեալ գաղթական վարչութեան ջանքը իւր սաների մէջ սոյն օրինակ կրօնական եռանդուն զորացնելուն համար:

Ս. Միւսոնի օրհնութեան առիթով Բագուարեանի մեծ. պ. Առաքել Մատուրեան եկած լինելով Մայր Աթոռ՝ բացի դարբասից և այլ նուէրներէ՝ 300 ուսուցիչ նուիրել է ի նպատակ շնորհակցելու Մայր Ա-

թոռոյ. Առաքել վարժահայտոյ լինի յիշեալ առաքելական Պարոնին ըստ հոգւոյ և ըստ մարմնոյ աստ և ի հարգեմունքին:

Մեծապատիւ Պ. Ներսէս Տէր-Ներսէսեանի յանուն Վեհափառ Հայրապետի ի նպատակ շնորհակցելու Մայր Աթոռոյ իւր ծնողաց յիշատակի համար ուղարկել էր երկու հարիւր ուսուցիչ, իսկ Նոր-Նախընտանի Ս. Լուսաւորիչ առաջնորդաց միաբան բարեկրօն Սարգիս քահանայ Ոսկերչեան Ս. Միւսոնի օրհնութեան առիթով անձամբ գալով Մայր Աթոռ և ներկայանալով Նորին Վեհափառութեան մատուցել է մի հարիւր ուսուցիչ մի բանակային բրիգադ 1881 թ. 81071 ինն կուսակազմ ի նպատակ ծախուց Մայր Աթոռոյ: Վեհափառ Հայրապետն առաջարկելով Սիւնոյի իմէ պ. Ներսիսեանին 200 ուսուցիչ և թէ բարեկրօն Սարգիս քահանայի մի հարիւր ուսուցիչ պատուիրեց անօրինակ դարձան անգործընկեր յիշեալ նուիրատու բարեկրօն անձինքը:

Շուշեցի Գալիկ Կարապետ Տ. Գրիգորեան խիստանդաբան 10 ուսուցիչ եւ ձեռնարանի Մայր Աթոռոյ և 5 ուսուցիչ և այլնաց հոգաբարձուաց և խոստանալ ցկեանս նուիրել ամ ըստ ամէն զինքն զուար:

Մարգարէ Ա. Քահ. Երան. քաղաքի 25 ուսուցիչ:

Ճառանգը հանդուցեալ Գէորգայ Խոյնեցեանց Պ. Սարգիս և Սիմէոն 50 ուսուցիչ ձեռն հոգ. կառավարութեան Աղէքսանդրապոլու:

Յակոբ Բէգ. Գ. Լալայեանց, Եգոր Բէգ. Գ. Լալայեանց, Լեոն Բէգ. Կ. Լալայեանց, Գրիգոր Մարտանեանց, Մարգար Տ. Ոսկանեանց, Մարտիրոս Ոսկանեանց, Հայրապետ Կուզնեցեանց և Միքայէլ Երեմեանց հինգ հինգ ուսուցիչ Մարտանեանց 1 ուսուցիչ ամենայն 46 ուսուցիչ խորհրդի Քահանայի Միւրաբեղեանց Բագուայ:

Արիստակէս երկրի Շարչուկայ գիւղացի պ. Կարապետ Քաղաքեանց նուիրելու կայ նուէն ձեռնարանի 10 ուսուցիչ Գրիգոր Քահանայի Տ. Աւետիքեանց:

28 ապրիլի. Սինոդը ներքին գործոց Պ. Նախարարի գրութեան համեմատ առաջարկեց Ռուսաստանի բոլոր Կոնստանտնուպոլիսի և Կարս ու Բաթում նահանգաց հոգևոր գործոց կառավարչին, որ բացի եկեղեցական և արքեպիսկոպոսականաց անձանց թիւը չը տան նշմանց յուղարկաւորութեանց ժամանակ պատկեր տանել և այլ աշխարհիկ ցոյցեր անել:

4 ապրիլի. Սինոդը Կ. Պոլսոյ Ամենապատիւ Պատրիարքի գրութեան համեմատ շրջաբերական գրութեամբ պատուիրեց բոլոր վիճակային Կոնստանտնուպոլիսի, իրանց Եթովպի մէջ խոստովանութեամբ օրոնեց Տարօնոյ Բողոքը գաւառի Երևանագիւղի գիւղի Զակար քահանայ Տէր-Յակովբեանին և գտնելուց յետոյ պատշաճաւոր իշխանութեան ձեռքով յանձնել Կ. Պոլսոյ պատրիարքարանին, տեղեկագրելով նաև Սինոդին: (Արարատ):

«Կասպիկ» լրագիրը հաղորդում է, որ պ. Վիստոնը մտադրել է շինելու երկաթուղի Պարկատանում Թեհրանից մին-

չև Պարսից ծոցը: Պարսեանը 9 տարիով է և իրաւամբ շինելու է՝ ճիւղեր. ընկերութեան սկզբնական գումարը 100 միլիոն դոլար է: Բացի սրանից ընկերութեան իրաւունք ունի մշակելու բոլոր հանքերն, ինչպէս և փերիտի հարուստ հանքը: Պարսից կառավարութիւնը տալիս է ընկերութեան կարեւոր գեներալ-մենեջերի, եթէ նա 8 տոկոսից աւելի է, պատկանում է ընկերութեան, իսկ եթէ զրանից աւելի արդիւնք կը լինի, աւելորդը կը կիսվի կառավարութեան և ընկերութեան մէջ:

Ձեռնորական նախարար պ. Վանստիկան, որ ժամանելով Ռիֆլու անձամբ հետազոտել էր զինուորական վիճակը զօրաց և զոս մնացել, ամսոյ 14-ին առաւօտեան 7¹/₂ ժամին երկաթուղու առանձին ընթացքով ձախապարհ ընկաւ գէպի Բորժոմ:

Բագուի լուսնորական հասարակութիւնը հարց է դարձնել իւր համար երկաթուղու իջնանի մօտ եկեղեցի կառուցանելու մասին այն գեներալ վերայ, որ քաղաքը նուիրել է այդ նպատակի համար: Եկեղեցու մօտ կը կանգնվի և ուսումնարան:

Կովկասի ֆիլիքսերեան մասնաժողովը Քուրթայի գաւառում շատ աչքինեւում օրոնեց է ֆիլիքսերա, բայց ոչ մի տեղ նորա հետք գտած է: Հետազոտել է և պ. Անանով ընդարձակ այգին Բագուի գիւղում և նոյնպէս այդ միջատի հետք գտած է:

Ամսոյ 14-ին Ռիֆլու հասու էլի նոր խումբ գաղթականների Պենդայի նահանգից: Նոքա թուով 18 ընտանիք են, որ բաղկանում են հարիւր հոգուց և զընում են Կարսի նահանգ: Ըստ սովորականի գաղթականները մուրաքանի կերպարանք ունեն, թշուառ և քաղցած: Ուստի և խնդրում էին ողորմութիւն, իրանց պիտոյքը հոգալու համար: Հասկանալի է, որ այսպիսի գաղթականութիւնը շատ զոհեր պիտի տայ մահաւան:

Մուղանի անապատ, որ լաւ արտատեղի էր խոտանում այս տարի, Արևելեան Կովկասի և Գաղստանի թափառական խաչարածներին, ծածկվել է ներկայումս մօրեկող, որ ամեն բոյս ոչ չընչացնում է:

«Մոսկ. Եժ» լրագրի ասութեամբ կառավարութեան քննութեան յանձնված է ծրագրել կանոնադրութեան ընկերութեան, որ կազմվում է բաժանորդարութեամբ Կովկասում ձախողեղի ագարակներ և նրանից չաքար շինելու գործարան կանգնելու համար:

«Ռոս. Եր» լրագիրը հաղորդում է, որ առևտրի ու ձեռագործութեան գեպարտամենտ մտել է 32 ինչիր, արտոնութիւն ստանալու համար նոր գիւտերի և կատարելագործութեանց առիթ: Սոցա մէջ ուշադրութեան արժանի են հետեւեալները. Ռիկորդոնի կարի մեքենան, որ շարժվում է երկարակամութեամբ, պ. Ի. Բլաժէնի ուսումնարանի գրատախտակը Պ. Բրեննէքէի չոգեմեքենա-

ները յանկարծ կանգնեցնելու միջոցը և այլն:

«Ռոս. Եր» լրագիրը հաղորդում է, որ Գոնի կողակների երկրի ընդարձակվելու պատճառով, նորա հետ Ռոստով քաղաքի և Տաղանթի քաղաքացեալութեան միանալով, մտադրութիւն կայ Գոնի զօրաց երկրի զպրոցաց վերայ հսկողութիւնը բաժանել խարկովի ուսումնարանական շրջանի իշխանութիւնից և կազմել առանձին անկախ ուսումնարանական վարչութիւն Գոնի վերայ, ենթարկելով սրան անմիջապէս աղգային լուսաւորութեան նախարարին:

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն. Լ Ո Ւ Ե Ր

Ֆրանսիայի գեներալ Շանդլին, պրուս - Ֆրանսիական պատերազմի զիւլադներից մէկն էր, մանաւանդ Փարիզի պաշարման ժամանակ իբրեւ Լուարի բանակի հրամանատար: Պատերազմից յետ նա Ֆրանսիական հանրապետութեան գեպարտ էր Ս. Պետրբուրգի արքունիքի մօտ, ուր և մեծ համակրութիւն ստացաւ թէ իւր անհատական արժանաւորութիւններով և թէ իւր գեպարտական գործունէութեամբ բարեկամական յարաբերութիւնը Ֆրանսիայի և Ռուսաստանի մէջ ամրացնելով: Շանդլին վախճանեցաւ և երախտագէտ Ֆրանսիան այսօր նրան արձան է կանգնեցնում որ շատ բնական է և կատարվում է այս մեծ հանդիսով: Այս հանդէսը Փարիզի Ռուսաց գեպարտ պատուում է իւր ներկայութեամբ և մի քանի համակրական խօսք ասում հանգուցելոյ յիշատակի համար, իբրեւ անձին, որ ընդհանրապէս վայելած է թէ ուսու կառավարութեան և թէ ուսու հասարակութեան համակրութիւնը: Այս սրբալ քաղաքավարական վարմունքը ուսու գեպարտի մեծ փութորիկ է հանել Գերմանիայում ուր մեծ մասը պաշտօնական և կիսապաշտօնական լրագիրները մեծ արշաւանք են անում Ռուսաստանի դէմ այս դէպքի առիթով: Հաւանական է, որ այդ լրագիրներն իշխան Բիսմարկից ստանում են իրանց հրահանգները իշխան Բիսմարկից, որ հետեւելով բաժանեալ զի տիրեցեալ զաղաքարին քաղաքականութեան մէջ, ամեն բարեկամական յարաբերութիւն մեծ պետութեանց և ընդունվում: Ռուստի և գերմանական լրագիրները զանազան դատողութեանց և կարծիքների անձնատուր են լինում Ռուսաց գեպարտի քաղաքավարական վարմունքի առթիւ և մինչև անգամ առանձին դաշն են երեւակայում Ռուսաստանի և Ֆրանսիայի մէջ, ի վնաս Գերմանիայի: Կարծես, Ռուսաց աստանը բարեկամ լինելով Գերմանիայի հետ չ'ունի իրաւունք բարեկամական յարաբերութիւնը կապելու և միւս մեծ պետութեանց հետ: Մինչդեռ Գերմանիան իբրեւ բարեկամ Ռուսաստանի Բալկան-

եան թերակողու վերայ զարթած Բուլղարական և յունական խնդիրներում կամ չեղող և կամ աւելի Անգլիական քաղաքական ձգտումներին նպաստող զիբը բռնեց ի վնաս Ռուսաց կենսական շահերին, և սրանց ոչ մի պաշտպանութիւն չարաւ: Գէթ Բէրլինի դաշնադրութիւնը իւր կշռով պահպանելով Ֆրանսիան, չը նայելով իւր երկրորդական դերին արտաքին քաղաքականութեան մէջ, թէ բուլղարական և թէ յունական խնդրում աւելի Ռուսաստանի ուղղութեան հետեղ զիբը բռնեց: Միթէ Գերմանիայի խօսքով բարեկամութիւնից բարձր և յարգելի է Ֆրանսիայի վարմունքն և ասարժանի է՞ Ռուսաստանի համակրութեան: Ի վերջոյ Բէրլինի քաղաքականութիւնն, որ պարծնում է Եւրոպայի խաղաղութիւնը պաշտպանելու իւր ձգտումով միթէ այնքան ինքնատէր և սահմանափակ պետութիւն, որ նորա պահպանումը տեսնէ միայն պետութեանց բարեկամութեան մէջ Գերմանիայի հետ և և սորա ղեկավարութեան հպատակութեան մէջ, մինչդեռ այդ խաղաղութեան պահպանման աւելի երաշխաւոր կարող են լինել բարեկամական յարաբերութիւնը բոլոր պետութեանց մէջ և այս վերջինը կարող է նրանց ազատ պահել և Գերմանիայի գերազանց ազդեցութիւնից և կշռից քաղաքական ասպարիզում: Ռուստի և գերմանական լրագիրների համաձայն, աղմուկը Շանդլի արձանի կանգնման ժամանակ Ռուս գեպարտի ցոյց տուած համակրութեան առթիւ, ակամայ յիշեցնում է մարդու, որ Գերմանիան այնքան Եւրոպայի խաղաղութեան պահպանման վերայ չէ հոգում, որքան քաղաքականութեան մէջ իւր կշռը պահպանելու վերայ, որ կարող է նուազիլ ուսու-Ֆրանսիական բարեկամութեամբ, որից նա երկիւղ է կրում և չէ կամենում զրկվել իւր զօրեղ և վճռող զերբից: Ի զօր չէ ասում ուսու առածը, թէ «երկիւղի աչքերը մեծ են»:

Յետինիէից «Polit. Cor.» լրագրին գրում են. — Արիւնհեղութիւնը Տարս ղեկի մօտ ծանր տպաւորութիւն զործեց այստեղ, որովհետեւ Չերտոքորցի կարծում էին, որ Գուսինիէի միանալով սահմանի վեճերը, գէթ այս կողմից մշտապէս կը վերջանան: Արտաքին գործոց նախարար Վ. Եփուրա Ստանկո-Ռադովիչը խնդրեց իւր գործակաւորին Կ. Պոլսում այնպիսի մեծ վերելք առաջ, որ Բ. Գուրը գործ դնէ վճռական միջոցներ սահմանի վերայ կարգ պահպանելու համար: Սայիթ-փաշան իւր և սուլթանի կողմից յայտնեց ցաւակցութիւն պատահած գէպարտի համար և խնդրեց պ. Բակիչին հաւատարմեցնել իշխանի կառավարութեան, որ ամեն միջոցները գործ են դրված նոյնպիսի գէպարտի առաջն առնելու համար ապագայում: Այս խօստանքն շատ բիշ անգործել է, որովհետեւ

